ગાંધીનગરમાં વિદેશનો માહોલ દર્શાવતો ઈન્ફોસિટી ખાતેનો કૉમર્શિયલ વિસ્તાર

ગાંધીનગરના શુદ્ધ ગુજરાતી વાતાવરણમાં વિદેશની ધરતીનો અહેસાસ કરાવે એવાં દ્રશ્યો ક્યાં જોવા મળે ? એવો સવાલ કોઈપણ ગાંધીનગરવાસીને કરો તો જવાબ એક જ આવે - ઈન્ફોસિટીમાં.

જવાબ સાચો પણ છે. ઈન્ફોસિટી શૉપીંગ મૉલ એ આપણી એવી સ્થાનિક જગ્યા છે જે આપણને વિદેશી માહોલનો, પશ્ચિમી સંસ્કૃતિનો અનુભવ કરાવે.

ઝાકળઝમાળ, વિવિધતા, વસ્ત્રો, સંસ્કૃતિ અને વર્તનમાં પણ અહીં પશ્ચિમિ સંસ્કૃતિનો પડછાયો જોવા મળે છે.

ઈન્ફોસિટી - ગુજરાતનું આઈટી હબ, એવી જાહેરાત થઈ છે અને ત્યાં આઈટીની પ્રવૃત્તિઓ ધમધમે છે એ આપણે સૌ જાણીએ છીએ. એ જ ઈન્ફોસિટીની પાછળની બાજુ એટલે કે ગાંધીનગર શહેર તરફ કૉમર્શિયલ બિલ્ડીંગ્સ બનાવવામાં આવ્યાં છે, જ્યાં દુકાનો, શો-રૂમ્સ, રેસ્ટેરન્ટ્સ, બૅન્ક્સ અને વિવિધ ઑફિસીસ ધમધમે છે.

જ્યાં આઈટીની પ્રવૃત્તિ થાય છે એ એરિયા તો બિઝી હોવાથી ત્યાં માણસોની ચહલપહલ બહુ જોવા મળતી નથી. પરંતુ આ કૉમર્શિયલ એરિયા દિવસભર વિવિધ સંસ્કૃતિના લોકોથી ધમધમતો રહે છે. એમાંય ખાસ કરીને અહીં સાંજ અને રાતનાં તો દર્શન જ જુદાં હોય છે.

કોઈ બીજા જ દેશમાંથી આવી હોય એવી (એક સ્થાનિક સ્નેહીના શબ્દોમાં કહીએ તો હિપ્પી વસતી) વસતી અહીં ફરતી જોવા મળે છે. આ વસતી એટલે કે બેફિકરા યુવાનો અને યુવતીઓ, જેમનાં કપડાંની માફક તેમના સંસ્કાર, મન અને ધીરજની લંબાઈ પણ બહુ જ ઓછી હોય છે.

માતા-પિતાથી, ઘરથી દૂર અહીં હૉસ્ટેલમાં, ભાડે કે પેઈંગ ગેસ્ટ તરીકે રહીને ભણતા-નૉકરી કરતા આવા બિનગુજરાતી યુવા-યુવતીઓના માથે કોઈનુંય બંધન ન હોય એમ તેઓ સ્વચ્છંદી બનીને ફરતા હોય છે, બેફામ ધૂમ્રપાન કરતા હોય છે અને એમની ખુલ્લી (અપશબ્દો અને બે-ત્રણ ભાષાના મિશ્રણવાળી) ભાષા સાંભળીએ તો ભાષાનું નિકંદન નીકળી જ ગયું છે એવી ખાતરી થયા વિના રહેતી નથી.

યુવાન છોકરીઓ અહીં સ્વચ્છંદ થઈને ફરે છે એવી ખબર આખા ગાંધીનગરને છે એટલે અહીં સાંજથી રાત સુધીમાં ગાંધીનગરના યુવાનો પણ મોટી સંખ્યામાં જમા થાય છે. અને પછી શરૂ થાય છે બખેડો. આ યુવતીઓ જેમના ગ્રૂપમાં હોય એ યુવાનો એ યુવતીઓ ઉપર પોતાનો અધિકાર હોય એમ માને છે અને આપણા સ્થાનિક યુવાનો એમ માને છે કે આપણા શહેરમાં છે એટલે યુવતી ઉપર આપણો અધિકાર છે.

જર, જમીન અને જોરૂ એ ત્રણ કજિયાનાં છોરૂ - એ કહેવત આજની આ ઓછી અનુભવી યુવા પેઢીને તો ક્યાંથી ખબર હોય ? એટલે અહીં અઠવાડિયે બે વાર નાનાં ધિંગાણાં થયા જ કરે છે, જેની મોટી અસરો ભવિષ્યમાં ઊભી થવાની ભીતિ પણ માથે ઊભી જ છે.

એ ઉપરાંત, કૉમર્શિયલ બિલ્ડીંગ્સની ચૂમસામ સીડીઓ અને નિર્જન ઉપરનાં માળ આવા સ્વચ્છંદી યુવક-યુવતીઓ માટે બેફામ થવાનું બહુ મોટું માધ્યમ બની ચૂક્યા છે. સાંજ ઢળી ગયા પછી ઉપરનાં માળની ઑફિસો બંધ થઈ જાય છે અને યુવા વર્ગને અહીં જોઈતું એકાંત અને નિર્જનતા મળી જાય છે. એ પછી અહીં મંડાય છે ધૂમ્રપાન, મદ્યપાન અને બેશરમીની મહેફિલો ! અનેકવાર સ્થાનિક વેપારીઓ આવાં જૂથોને અહીંથી તગેડી ચૂક્યા છે. પણ એ તો ધ્યાને આવે ત્યારે. ન આવે ત્યારે ? ધ્યાને ન આવી શકાય એવાં અનેક સ્થળો આ મોટી બિલ્ડીંગ્સમાં છે.

સુવિધાસભર, મોટી અને લોકોની વિવિધ એવી અનેક જરૂરિયાતો સંતોષાઈ શકે એ હેતુસર આ બિલ્ડીંગ્સ બનાવવામાં આવી છે. પરંતુ, આવા સારા હેતુ માટે ઊભી થયેલી જગ્યાનોય યુવા વર્ગ દ્વારા ઘોર દુરુપયોગ થઈ રહ્યો છે !

કાયદો અને વ્યવસ્થાનો આ પ્રશ્ન છે, પણ ફરિયાદ કર્યા સિવાય તો આપણે ત્યાં કાયદો કામગીરી કરતો જ નથી, એટલે એ તરફથી તો કોઈ અપેક્ષા રાખવા જેવી જ નથી.

અફસોસ છે તો એ વાતનો કે આ બધી જ બાબતોમાં પડીને શહેરના સ્થાનિક યુવાનો પણ બરબાદીના પંથે આગળ વધી રહ્યા છે. બિનગુજરાતી અને બેફિકરા યુવા વર્ગની સંગતે ચડીને કે પછી તેમની સાથે દુશ્મની કરીને પણ આપણા નગરના યુવાનો પોતાની કારકિર્દીનો પથ ભુલીને તેમના જેવા જ બની રહ્યા છે, ધૂમ્રપાન અને મદ્યપાનના રવાડે પણ ચડી રહ્યા છે અને અડધી રાત સુધી રખડવાનું પણ શીખી ગયા છે.

મારા છોકરાને ત્યાં ન મોકલું એટલે મને વાંધો નહીં આવે, એમ કહીને છટકવા જેવી આ બાબત નથી. આ સૌની સહિયારી જવાબદારી છે અને મારે મારા છોકરાને નહીં, તમારા છોકરાનેય આ બદીથી દૂર રાખવો જ રહ્યો, એવી ભાવના અને ટેવ કેળવવાનો સમય હવે પાકી ગયો છે. જો અત્યારે નહીં જાગીએ તો મોડું થઈ જશે. આપણાં સંતાનો માટે આપણે આટલું તો કરવું જ રહ્યું.

ચર્ચા સભા

ધોરણ-૧૧ની પરીક્ષા સવારના સમયમાં લેવાય એવી વિદ્યાર્થીઓ-વાલીઓની માગણી

આકરી ગરમીના દિવસોમાં બપોરે વિદ્યાર્થીઓને પરેશાન ન કરવા વિનંતી

ગાંધીનગર, તા. ૬

આગામી તા. ૧૫ એપ્રિલથી શરૂ થતી ધોરણ-૧૧ની બીજા સૅમિસ્ટરની પરીક્ષા સવારના સમયે યોજાય તેવી લાગણી અને માગણી ગાંધીનગરના વિદ્યાર્થીઓ અને વાલીઓ તરફથી વ્યક્ત કરવામાં આવી છે.

ઉલ્લેખનીય છે કે, ધોરણ-૧૨ અને ૧૦ના વિદ્યાર્થીઓની પરીક્ષા પૂર્ણ થઈ ચૂકી છે. ગઈકાલે ગુજકેટની પરીક્ષા પણ લેવાઈ ગઈ છે અને હાલ ધોરણ-૧થી ૯ના વિદ્યાર્થીઓની પરીક્ષાઓ ચાલી રહી છે. આ પરીક્ષા પણ ૧૩ એપ્રિલ સુધીમાં પૂર્ણ થઈ જશે. અને એ પછી તારીખ ૧૫ એપ્રિલથી આરંભાશે ધોરણ-૧૧ની બીજા સૅમિસ્ટરની પરીક્ષા, જે પચીસ એપ્રિલ સુધી ચાલશે.

ધોરણ-૧૧ના વિદ્યાર્થીઓ માટે આ વર્ષથી જ સૅમિસ્ટર સિસ્ટમ અમલી બનાવવામાં આવી છે. પહેલા સૅમિસ્ટરની પરીક્ષા અગાઉ પૂર્ણ થઈ ચૂકી છે અને હવે બીજા સૅમિસ્ટરની પરીક્ષાનો આરંભ થવા જઈ રહ્યો છે. આ પરીક્ષા માટે વિદ્યાર્થીઓને સવારે ૧૧થી બપોરના ૧ દરમ્યાનનો સમય આપવામાં આવ્યો છે, ત્યારે વિદ્યાર્થીઓના હિતમાં આ સમય તબદિલ કરવામાં આવે તેવી માગણી ઊઠવા પામી છે. આ માટેનું કારણ આપતાં વાલીઓ જણાવે છે કે ગરમીનો પારો દિવસે ને દિવસે વધી રહ્યો છે. અત્યારે જ ગરમી ૪૦ ડિગ્રીના આંકડાને પાર કરી ગઈ છે, તો આગામી દસ દિવસ પછી તો ગરમીનો પારો ૪૫ ડિગ્રી સુધી પહોંચી ગયો હશે. આવી ગરમીમાં વિદ્યાર્થીઓ પરીક્ષા આપવા જાય અને આવે એના કરતાં સવારે જ પરીક્ષા આપે તો એ તેમના સ્વાસ્થ્યના હિતમાં ગણાય તેવી બાબત બની રહે. સવારના સમયે આ પરીક્ષા લેવામાં આવે તો સ્કૂલોને કે તેના અન્ય વિદ્યાર્થીઓને પણ કોઈ તકલીફ પડી શકે તેમ નથી કારણ કે અન્ય ધોરણોના વિદ્યાર્થીઓની પરીક્ષા તો એ પહેલાં જ પૂર્ણ થઈ જવાની છે.

આમ, અન્ય કોઈને માટે પણ સવારનો સમય નડતરરૂપ બની રહે તેમ નથી. આ બધી બાબતોને ધ્યાને લેતાં વિદ્યાર્થીઓના હિતમાં પરીક્ષાનો સમય સવારના ૮થી ૧૧ દરમ્યાનનો રાખવામાં આવે તેવી માગણી વિદ્યાર્થીઓ અને વાલીઓ તરફથી વ્યક્ત કરવામાં આવી છે.

શાળાકીય પરીક્ષાઓ વહેલી યોજાતાં વેકેશન લાંબુ બનશે : વિદ્યાર્થીઓ ખુશ

ગાંધીનગર, તા. ૬

સમગ્ર ગુજરાતમાં એપ્રિલ મહિનાની શરૂઆતથી જ પ્રાથમિક અને માધ્યમિક શાળાઓમાં વાર્ષિક પરીક્ષાની રમઝટ ચાલી રહી છે. વિદ્યાર્થીઓને પરીક્ષાના ત્રણ પેપરો અલગ અલગ ધોરણમાં પૂરા થયા છે. પ્રાથમિકમાં ગુજરાતી, અંગ્રેજી, હિન્દી, સામાજીક વિજ્ઞાન જેવા વિષયોના પ્રશ્નપત્રો પૂરા થયા છે. સરળ પ્રશ્નપત્રોના જવાબો આપીને વિદ્યાર્થીઓ ખુશ થયા છે અને આવતા અઠવાડિયા સુધીમાં પરીક્ષા પૂર્ણ થાય તેની રાહ જોઈને લાંબા વેકેશનના વિચારોમાં રાચી રહ્યા છે.

બોર્ડની પરીક્ષા પછી ધોરણ-૧૧ સાયન્સની પરીક્ષા વહેલી લેવાતા આ વર્ષે વિદ્યાર્થીઓને વેકેશનનો સમયગાળો લાંબો મળશે. પ્રાથમિક અને માધ્યમિક વિભાગની પરીક્ષાઓ અંદાજે ૧૨મી ને ૧૩મી એપ્રિલ સુધીમાં પૂર્ણ થઈ જાય છે અને ૧૪મી જૂનથી નવું સત્ર શરૂ થશે. એટલે અંદાજીત ૬૨ દિવસનું વેકેશન આ વર્ષે પ્રાથમિક, માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાના વિદ્યાર્થીઓને મળશે.

પ્રાથમિક અને માધ્યમિક શાળાના વિદ્યાર્થીઓને દર વર્ષ કરતાં આ વર્ષે ખૂબ જ લાંબુ વેકેશન મળી રહ્યું છે. વાલીઓ પણ વેકેશનના મૂડમાં નાના મોટા પ્રવાસોનું પોતાના સ્નેહી સભ્યો અને કુટુંબ સાથે મળી આયોજન કરી રહ્યા છે. જો કે ધોરણ-૧૦ અને ૧૨માં આ વર્ષે આવતા વિદ્યાર્થીઓને અભ્યાસમાં વધુ કેળવી શકાય અને સારું, સઘન, પરીક્ષાલક્ષી શિક્ષણ આપી શકાય તે માટે પ્રાઈવેટ શાળાઓ અને કેટલીક સરકારી શાળાઓમાં વેકેશન બેચની પણ તૈયારીઓનું આયોજન થઈ રહ્યું છે. સાયન્સ પ્રવાહમાં અભ્યાસ કરતાં ધોરણ-૧૨ના વિદ્યાર્થીઓને અંદાજીત ૧૦ કે ૧૫ દિવસનું વેકેશન આપીને કેટલીક શાળાઓ રજાઓમાં શિક્ષણ કાર્ય આરંભી દેશે.

ગાંધીનગરની નામાંકિત શાળાઓ જેવી કે સેંટ ઝેવિયર્સ, માઉન્ટ કાર્મેલ, સી.એમ. વિદ્યાલય, એમ.બી. પટેલ વિદ્યાલય, સ્કૂલ ફોર એક્સલન્સ, પ્રેરણા વિદ્યાલય, સ્કૂલ ઓફ એચીવર્સ, ગાંધીનગર ઈન્ટરનેશનલ પબ્લીક સ્કૂલ, ઈન્ફોસીટી જુનિયર સાયન્સ કોલેજ વગેરે શાળાઓના આચાર્યોએ શિક્ષકો સાથે જરૂરી બેઠકો યોજીને નવા સત્રમાં વધુ સારું પરિણામ લાવવા અને વિદ્યાર્થીઓના સર્વાંગી વિકાસ માટેની અપેક્ષાઓ સાથે નવા વર્ષનું સત્રાંત આયોજન આરંભી દીધું છે.

શિક્ષકો, આચાર્યો સાથે વિદ્યાર્થીઓ પણ પરીક્ષાના ગરમ ગરમ માહોલમાં આવી ગયા છે અને વેકેશન-રજાઓ ક્યારે પડે? ક્યાં ફરવા જઈએ? ક્યાં કોને મળવા જઈએ? સ્નેહીઓ, મિત્રો, સગાવહાલા અને વતનની વાટ જોતા સપનાઓ સેવીને વાલીઓ સાથે વિદ્યાર્થીઓ પણ મોજમાં આવતા દેખાઈ રહ્યા છે. ઉનાળાની ગરમીના માહોલ સાથે સૌ હીલ સ્ટેશન જવાનું પસંદ કરી રહ્યા હોય તેવી વાતો સૌ કોઈના મોઢેથી સંભળાઈ રહી છે.

સૅક્ટર-૫ સી ખાતે આજથી શ્રીમદ્ ભાગવત જ્ઞાન યજ્ઞ

સ્વર્ગસ્થ સદ્ગતોના ફોટા કોઈપણ વ્યક્તિ કથા મંડપમાં મૂકી શકે તેવી વ્યવસ્થા ઉપરાંત જ્ઞાનની તૃષા સંતોષવા પુસ્તક પરબ

ગાંધીનગર, તા. ૬

આજથી સૅક્ટર-૫ સી ખાતે શ્રીમદ્ ભાગવત જ્ઞાનયજ્ઞ સપ્તાહનો આરંભ થઈ રહ્યો છે, જેનું આયોજન કર્યું છે સ્થાનિક રહેવાસી રાજેશભાઈ ત્રિવેદી અને પરિવારે.

કથાના વક્તા તરીકે દેવેન્દ્રભાઈ ત્રિવેદી (ભાવનગરવાળા) પોતાની સેવાઓ આપશે, જેઓ સ્વભાવે સરળ છે અને લોકોને સમજાય તેવી સરળ ભાષામાં સંવાદ કરે છે. તેમની સાથે તેમના સાથી કલાકારો પણ સંગીત સાથે મનની મૉજ કરાવવા માટે પધારી રહ્યા છે.

કથા પ્રારંભ અને પોથીયાત્રા તા. ૭ એપ્રિલ ને શનિવારના રોજ સાંજે ૪ કલાકે નિયત કરવામાં આવી છે. દરરોજ કથા શ્રવણ માટેનો સમય સવારે ૮-૩૦થી ૧૧-૩૦ અને બપોરે ૩-૩૦થી ૬-૦૦ દરમ્યાનનો રાખવામાં આવ્યો છે. કથાની પૂર્ણાહુતી તા. ૧૪ એપ્રિલ ને શનિવારના રોજ સાંજે ૬ કલાકે કરવામાં આવશે. સૅક્ટર-૫ સી ખાતે પ્લૉટ નં. ૮૧૬ સામેનો કૉમન પ્લૉટ એ આ કથા માટેનું સ્થળ છે.

આ કથાની બે વિશેષતાઓ છે . પહેલી તો એ કે કોઈપણ ભાવિકજન આ કથા મંડપમાં પોતાનાં સ્વર્ગસ્થ વડીલોના, સ્નેહીઓના ફોટા વિનામૂલ્યે મૂકી શકે છે. તેણે માત્ર ફોટાને નિયમિત આરતી કરવા અને કથા શ્રવણ કરવા આવવાનું છે. કોઈ ખર્ચ કરવાનો નથી. અને બીજી વિશેષ વાત એ કે કથા શ્રવણ માટે આવતા લોકોની પાણીની તરસ સંતોષવા પાણીની પરબ ઉપરાંત જ્ઞાનની અને વાચનની તરસ છિપાવવા માટે પુસ્તક પરબનું આયોજન પણ અહીં કરવામાં આવ્યું છે. પુસ્તકની આ પરબ ઉપરથી કોઈપણ વ્યક્તિ એકપણ પૈસાનું ખર્ચ કર્યા સિવાય પુસ્તક વાંચવા માટે લઈ જઈ શકે તેવી વ્યવસ્થા ગોઠવવામાં આવી છે. કથા દરમ્યાન વિવિધ પ્રસંગ અવતરણનું પણ આયોજન કરવામાં આવ્યું છે. તા. ૮ના રોજ પુરો દિવસ કથા બાદ રાત્રે આઠ વાગ્યે ભજન સંગીત સંધ્યાનું આયોજન કરાયું છે.

તા. ૯ના રોજ સવારની કથામાં કપિલમુનિ પ્રાગટ્ય ઉત્સવ, બપોરની કથામાં નરસિંહ પ્રાગટ્ય ઉત્સવ, તા. ૧૦ના રોજ સવારની કથામાં વામન પ્રાગટ્ય ઉત્સવ, બપોરે બાર વાગ્યે રામ જન્મ ઉત્સવ, તા. ૧૧ના રોજ કથાના સમય બાદ રાત્રે આઠ વાગ્યે સત્યનારાયણ ભગવાનની કથા, તા. ૧૨ના રોજ બપોરની કથામાં સાંજે ગોવર્ધન પૂજા અને અન્નકૂટ ઉત્સવ, તા. ૧૩ના રોજ બપોરની કથામાં સાંજે રૂક્ષ્મણી વિવાહ ઉત્સવ અને રાત્રે આઠ વાગ્યે સુંદરકાંડના પાઠ, તા. ૧૪ના રોજ બપોરની કથામાં સુદામા ચરિત્ર, કથા વિરામ અને પૂર્ણાહુતિ પોથીયાત્રાનું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે.

કોઈપણ જાતના ભેદભાવ વિના સૌકોઈ ભાવિકજનોને આ કથાના શ્રવણ માટે આયોજકો તરફથી આમંત્રણ પાઠવવામાં આવ્યું છે.

રાજ્યની અનેક શાળાઓમાં પીવાના પાણીની અગવડ !

અમદાવાદ, તા. ૬

ગુજરાત રાજ્યની પ્રાથમિક, માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓમાં વાર્ષિક પરીક્ષાનો પ્રારંભ થઈ રહ્યો છે ત્યારે શાળામાં ચોખ્ખા પાણીની અવ્યવસ્થાને કારણે વિદ્યાર્થીઓને પરેશાની ભોગવી પડે છે. શાળાઓ પણ હવે બિન્દાસ્ત પણે પાણીની ટાંકી સાફ કરાવવાથી લઈ પાણી પીવાના સ્થળની સફાઈમાં બેદરકારી રાખે છે. જેની સાથે તંત્રને પણ ચૂપકીદી છે. રાજ્યમાં ગરમીનો મારો શરુ થઈ ગયો છે. જ્યારે બીજીબાજુ રાજ્યભરની ધો-૧થી ૮ અને ધો-૯માં વાર્ષિક પરીક્ષા શરુ થઈ ગઈ છે. શાળામાં પાણીની અવ્યવસ્થાને કારણે મોટાભાગના વિદ્યાર્થીઓ ઘરેથી વોટરબેગમાં પાણી લાવતા હોય છે. પરંતુ ઉનાળામાં વોટરબેગ લઈને નહી આવતા અન્ય વિદ્યાર્થીઓ પાણી પિતા હોવાથી વોટરબેગમાંપણ પાણી ખૂટી પડે છે. આવીપરિસ્થિતિમાં પણ વિદ્યાર્થીઓ શાળામાં પાણી પી શકતા નથી. કારણ કે શાળામાં પાણીની અવ્યવસ્થા ઉપરાંત પાણી પીવાના સ્થળે ચોખ્ખાઈનો પણ અભાવ છે. મોટાભાગની શાળાઓમાં ચોખ્ખા પાણી માટેના પ્લાન્ટ નથી નિયમ મૂજબ પ્લાન્ટ નાખવા જરૂરી હોવા છતાં ચોખ્ખા પાણીના પ્લાન્ટ નાંખવામાં આવ્યા નથી. સરકારી તંત્ર પણ આવી શાળાઓ સામે કોઈ જ કાર્યવાહી કરતુ ન હોવથી શાળાઓ બિન્દાસ્તપણે સબ સલામતે હે ની વાતો કરે છે. આવી શાળાઓ સામે વાલીઓ આંદોલન કરીને થાકી ગયા તેમ છતાં શિક્ષણ-આરોગ્ય વિભાગના અધિકારીઓ કોઈ પગલા ભરતા નથી.

આવતીકાલનો ઉજાસ

તાહેરાબાનુ યાકુબભાઈ ઘાંચી
બા શ્રી વસંતકુંવરબા કન્યા વિદ્યાલય

તાહેરાબાનુ અભ્યાસમાં તેજસ્વી હોવાની સાથે ઈતર પ્રવૃત્તિઓમાં પણ અગ્રસ્થાન ધરાવે છે. ખાસ કરીને રતમગમત ક્ષેત્રે વિશિષ્ટ રસ દાખવી શાળા દ્વારા આયોજિત દરેક પ્રવૃત્તિમાં ઉત્સાહભેર ભાગ લે છે. સ્વભાવે સરળ અને નિખાલસ એવી આ વિદ્યાર્થીનીએ ખેલ મહાકુંભ અંતર્ગત યોજાયેલ જુડો-કરાટે સ્પર્ધામાં દ્વિતિય ક્રમનું વિજેતાપદ મેળવી શાળાને ગૌરવ અપાવ્યું છે.

જીલ યોગેશભાઈ પરીખ
ધોરણ-૯
શ્રી સરસ્વતી શિશુમંદિર

ભણતરની સાથે સાથે ગણતરને પણ અગ્રીમતા આપનારી જીલ સારી નૃત્યાંગના પણ છે. માયાળુ, વાચાળ સ્વભાવ ધરાવતી જીલ હંમેશા પોતાના સહાધ્યાયીઓને મદદ કરે છે અને અન્યને પણ મદદ કરવા પ્રેરે છે. શાળા કક્ષાએ આયોજિત રાસ-ગરબા તથા નૃત્ય સ્પર્ધામાં ઉત્કૃષ્ટ પ્રદર્શન કરી પરિવારજનોમાં અને શાળા પરિવારમાં તેણે ગૌરવભર્યું સ્થાન મેળવ્યું છે.

ચૈત્રના મહિનામાં લીમડાના કડવા રસની સ્વાસ્થ્યભરી મીઠી સેવા

ચૈત્ર માસના પ્રારંભે હું આ લેખ લખવા બેઠો છું. ચૈત્રી નવરાત્રીની શરૂઆત કહો, ગુડી પડવો કહો કે મહારાષ્ટ્રીયન ભાઈઓનું બેસતું વર્ષ કહો - ત્રણેય પર્વો એક જ દિવસે ! યાદ આવ્યું કે એક ચોંથી બાબત પણ આ જ દિવસથી આરંભાય છે અને તે છે કડવા લીમડાનાં ફૂલ અને કૂમળાં પાનનાં રસનું પ્રાશન !

પ્રશ્ન થયો, ચૈત્ર પ્રારંભ અને લીમડાને શો સંબંધ ? જિજ્ઞાસા થઈ. જાણ્યું કે આયુર્વેદના ગ્રન્થોમાં આવો કોઈ ઉલ્લેખ નથી પણ પરંપરાગત રીતે ચાલી આવતી આ બાબત લાગે છે. અનુભૂત પ્રયોગ છે. હકીકતે, આ રસચિકિત્સાનો એક ભાગ ગણી શકાય. ગ્રીષ્મ ઋતુમાં શરીરમાં પિત્તનો સંચય થાય છે, પિત્તના આધિક્યથી જ્વર, અમ્લપિત્ત, શીળસ, અંગદાહ તથા પૈતિક વિકારથી થતા ચર્મરોગો થઈ શકે છે.

ષડરસો જેવા કે મધુર, અમ્લ, લવણ, તિક્ત, કટુ, અને કષાય અર્થાત્ ગળ્યો, ખાટો, ખારો, કડવો, તીખો અને તૂરો પૈકી કડવો, તૂરો અને મધુર રસ શરીરના પિત્તનું શમન કરે છે. આથી ગ્રીષ્મ ઋતુના પ્રારંભે કડવા લીમડાનાં ફૂલ અને કૂમળાં પાનના રસના સેવનનો મહિમા થયો હશે એમ માનવાને કારણ છે. આમ તો આનાથી ફાયદો જ ફાયદો છે પણ અતિશય કૃશ શરીરવાળા માણસોએ આનું સેવન ન કરવું હિતાવહ છે કારણ કે તેનાથી વાયુની વૃધ્ધિ થઈ શકે છે.

મૂળ સવાલ છે ઓછામાં ઓછા નવ દિવસ કે પછી આખેઆખો ચૈત્ર મહિનો લીમડાના રસના પ્રાશનનો ઉપક્રમ કેવી રીતે ગોઠવવો ? કોણ કરે આ કડાકૂટ ? ક્યાંથી મેળવવાં ફૂલ-પાન ? (એક સમાચાર મુજબ આ વરસે તો લીમડામાં મોર પણ હજુ સુધી તો બરાબર આવ્યા નથી !) ચિંતા મોટી છે પણ હલ સહેલો છે. આખા ગાંધીનગરની જનતા નિરામય રહે તેની ચિંતા સૅક્ટર-૬ બીમાં ચન્દ્રમૌલેશ્વર મહાદેવના મંદિરની પાસે પ્લૉટ નં. ૧૫૦/૨માં રહેતા લીમડાના રસવાળા દાદા તરીકે પ્રખ્યાત શ્રી અનિલભાઈ જોષી એકલા કરી રહ્યા છે.

શ્રી અનિલભાઈ જોષી ગુજરાત વિધાનસભામાંથી રિપોર્ટર તરીકે સને ૧૯૯૭માં નિવૃત્ત થયા. જોકે તેમની ખ્યાતિ અને હોંશિયારીને કારણે ત્યારબાદ વિધાનસભાની મિડીયા કમિટીમાં અને ત્યાર પછી મધુર ડેરીમાં પીએ ટુ ચૅરમૅન ઍન્ડ પીઆરઓની નૉકરી પણ કરી. સાચા અર્થમાં ૨૦૦૬માં નિવૃત્ત થયા. કોઈ એક સમયે તેમણે લીમડાના રસ વિશે લેખ વાંચ્યો. પ્રભાવિત થયા. શરૂઆતમાં ઘરના સભ્યો માટે રસ બનાવવાનું શરૂ કર્યું. પછી બરણીમાં ભરી આડોશ-પાડોશમાં આપવા જતા થયા. સવારનો એક-દોઢ કલાક આ સેવામાં નીકળી જાય. સામાન્ય વહીવટ વિભાગમાં હતા ત્યારે સાથી કર્મચારીઓ માટે બૉટલમાં ભરીને ઑફિસમાં તેઓ લીમડાનો રસ લઈ જતા. ૧૯૯૪થી આ સેવા શરૂ કરી. સેવાની શુદ્ધ ભાવના રાજાના એકનાક એક લાડકા રાજકુંવર પેઠે નિરંતર વધતી ગઈ. સામે પક્ષે રસની માંગ પણ વધતી ગઈ. કામ મહેનત માંગી લે તેવું. એકલા હાથે મુશ્કેલ. પણ કુદરતની કમાલ તો જુઓ ! જેવા અનિલભાઈ સેવાભાવી તેનાથી સવાયો સેવાભાવી તેમનો પરિવાર ! પરિવાર એટલે ધર્મપત્ની તરૂલતાબેન, પુત્ર ઉદય, પુત્રવધૂ દર્શના અને પૌત્ર આદિત્ય. કેવળ ભાવના કામ આવતી નથી. સહકાર જરૂરી છે. પરિવારની અનુમતિ અને સહકાર વગર કોઈપણ સેવા શક્ય નથી.

ચૈત્ર માસનો પ્રારંભ થાય અને શરૂ થાય આ સેવાયજ્ઞ. આ યજ્ઞમાં આખો પરિવાર આહૂતિ આપવા બૅસે. વહેલી સવારે ચાર વાગે બધાં ઊઠે. મૂકસેવક સમા મહેશભાઈનો સથવારો થાય, મધુર ડેરીવાળા જયંતિભાઈ વઘાસિયાનો સહકાર સાંપડે અને લાગી જાય સૌ સાગમટે લીમડાનો રસ તૈયાર કરવાની સેવા પ્રવૃત્તિમાં. લીમડાનાં ફૂલ અને કૂમળાં પાન ચૂંટી લાવે. ઘરે આવી તેને સાફ કરે, સ્વચ્છ પાણી વડે ધૂએ, સ્વચ્છ પાણી ભરી રાખે, રસ કાઢે, ગાળે. પહેલાં તો રસોડાના મિક્સરમાં પીસતા. વહેલી સવારે ચાર મિક્સર ચાલતાં. સેવાને પણ પોતાની આગવી સુવાસ હોય છે. એક સમયે સૌરાષ્ટ્ર-કચ્છ મિત્ર મંડળના હૈયાને અનિલભાઈની આ સુવાસ સ્પર્શી ગઈ. વગર માંગ્યે આ મંડળે એક મોટું એટલે કે ધંધાદારીઓ રાખે તેવું મિક્સર-ગ્રાઈન્ડર ભેટમાં આપીને અનિલભાઈના કામને વધુ આસાન બનાવ્યું.

રોજ એક વ્યક્તિને એક ગ્લાસ રસ એટલે કે ૨૦૦ મિલી રસ આપવામાં આવે છે. અંદાજે ૨૦ લીટર સમાય તેવી નવ ડોલ એટલે કે ૧૬૦થી ૧૮૦ લીટર રસ રોડ તૈયાર કરવામાં આવે છે. પ્રતિદિન ૩૦૦થી ૩૫૦ લાભાર્થીઓ આ રસ પીએ છે અને પોતાના પરિવાર માટે સાથે લાવેલા વાસણમાં લઈ પણ જાય છે. સૅક્ટર-૬માં આવેલ વૃધ્ધાશ્રમમાંથી એક ભાઈ આવીને તમામ વૃધ્ધો માટે અનિલભાઈ પાસેથી લીમડાનો રસ આખા ચૈત્ર માસ દરમિયાન લઈ જાય છે. અનલભાઈની સુવાસ તેમના નામના ગુણની જેમ પવનવેગે પ્રસરી છે. જોકે અનિલભાઈને લાઈટના વપરાશ ઉપરાંત ક્યારેક મિક્સર રિપેરીંગનો ખર્ચ આવી જાય છે છતાં સમાજસેવાની પરિતોષની તોલે તેમને આ ખર્ચ નગણ્ય લાગે છે. ૧૭ વર્ષથી શરૂ કરેલી આ સેવા વર્તમાનપત્રોમાં આવતી સ્વયંભૂ અખબારી યાદીઓથી છેલ્લાં ૧૪ વર્ષ દરમિયાન ઘણી વ્યાપક બની છે. વાતો કરવી સહેલી છે, કામ કરવું અઘરું. અનિલભાઈ વાતો ઓછી અને કામ ઝાઝું કરવામાં માનનારા છે. એટલે જ તો તેઓ દરરોજના ૬૦૦ લીટર જેટલા લીમડાના રસનું લોકોને વિતરણ કરી શકે છે !

તેઓ માને છે કે યુવાનીમાં સમાજ પાસેથી ઘણું મેળવ્યું છે, હવે ઉત્તરાવસ્થામાં તે પરત આપવાની ઈચ્છા છે. રૂદ્રી મંડળના તેઓ સભ્ય છે અને નિઃશુલ્ક રૂદ્રી કરે છે. છેલ્લાં ત્રણ વર્ષથી સૅક્ટર-૪ના બગીચામાં અને ઓમકારેશ્વર મહાદેવ મંદિરના પ્રાંગણમાં યોગના વર્ગો સવારે ૫-૪૫થી ૭-૦૦ દરમિયાન ચલાવે છે. તેઓ સાચા અર્થમાં ધર્મપરાયણ છે. સૅક્ટર-૧૬ સ્થિત બાલાજી મંદિરના તેઓ સ્થાપક ટ્રસ્ટી છે. જ્યારે સુવિધાઓનો અભાવ ભારોભાર હતો ત્યારે ૧૯૮૭માં તેઓ કૈલાસ માનસરોવરની યાત્રા પણ કરી આવ્યા છે. એક સમયે યુવાનીમાં શુદ્ધ ઘીના ૧૫-૧૫ લાડુ આરોગી જઈ મહારૂદ્ર નામે વિખ્યાત થયેલા અનિલભાઈની ઉંમર આજે ૭૩ વર્ષની થઈ છે. ઉંમરનો તકાજો છે છતાં તન કે મનથી તેઓ જરાપણ વૃધ્ધ લાગતા નથી. ખુદના સ્વાસ્થ્ય અંગે તેઓ પૂરા સજાગ છે. વર્ષો થયાં, તેઓ બહારનું જમતા નથી. ઘરે પણ અનાવશ્યક એવા રાજસી રસોનો પોતાના ભોજનમાંથી ત્યાગ કર્યો છે. તેઓ આયુર્વેદના પ્રખર હિમાયતી છે.

અત્યંત દોડધામ અને વ્યસ્ત જીવનશૈલીમાં જ્યાં ખુદના સ્વાસ્થ્ય અંગે પણ કાળજી ન લઈ શકાય તેવા સમયે પારકાના સ્વાસ્થ્યની કાળજી લેતાં આપણા માણસને-આગવા માણસને સૉ-સૉ સલામ છે !

વિચારકણિકા :

સેવાની વૃત્તિ સાથે પરમાર્થની પ્રવૃત્તિ, બેઉ હૉય તો મળે ચિત્તની નિવૃત્તિ !

તસવીર : કમલેશ શાહ

આગવો માણસ - આપણો માણસ

gsrelation@yahoo.com - કિશોર જીકાદરા